

Tittel: Forskrift om tilskuddsordninger til omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og distriktsdepartementet xx.xx 2024 til oppfølging av Stortingets budsjettvedtak kap. 553, post 65 Omstilling og utvikling i områder med særlige distriktsutfordringer.

Kapitteloversikt:

- Kapittel I. Formål (§ 1)
- Kapittel II. Særregler for tilskudd til kommuner med langvarig nedgang i befolkning og sysselsetting av særlig omfattende grad (§§ 2 - 3)
- Kapittel III. Særregler for tilskudd til omstilling i nye kommuner eller regioner med vesentlig fall i sysselsettingen over relativt kort tid (§§ 4 - 6)
- Kapittel IV. Fellesbestemmelser (§§ 7 - 14)
- Kapittel VI. Bestemmelser for forvaltere av tilskuddspostene (§§ 15 - 22)
- Kapittel VII Sluttbestemmelser (§§ 23 - 25)

Kapittel I. Formål

§ 1. Formål

Formålet er å regulere distrikts- og regionalpolitiske virkemidler fastsatt av Stortinget. Tilskuddenes hovedformål er å bidra til næringsutvikling, verdiskaping og attraktive arbeidsmarkeder i regioner og distrikter.

Tilskuddene har ulike mål som fremgår av § 1a–§ 1b.

§ 1a. Tilskudd til kommuner med langvarig nedgang i befolkning og sysselsetting av særlig omfattende grad

Tilskuddsmidlene skal styrke kommunene sin kapasitet til å håndtere en situasjon med langvarig nedgang i befolkningen og sysselsetting av særlig omfattende grad. Blant annet gjennom å legge til rette for økt attraktivitet for bosetning og næringsliv.

§ 1b. Tilskudd til omstilling i kommuner eller regioner med vesentlig fall i sysselsettingen over relativ kort tid.

Tilskuddsmidlene skal styrke næringsgrunnet og bidra til etablering av nye arbeidsplasser i kommuner eller regioner som opplever vesentlig reduksjon i sysselsettingen over relativ kort tid.

Kapittel II. Særregler for tilskudd til kommuner med langvarig nedgang i befolkning og sysselsetting av særlig omfattende grad , jf. § 1a

§ 2. Kriterier for tildeling av tilskudd

Fylkeskommunen skal ved tildeling legge vekt på om kommunen har hatt langvarig nedgang i befolkning og sysselsetting av særlig omfattende grad.

Fylkeskommunen kan også legge vekt på i hvilken grad kommunen har utfordringer med forsørgerbyrde, og andel som står utenfor arbeidslivet.

Fylkeskommunene skal gjennom tilskuddet gi kommunen en forsterket innsats over tid til å snu den negative utviklingen.

Kommunene kan gi tilskudd til offentlige og private virksomheter som driver tiltak som faller innenfor formålet i § 1a. Tilskuddsforvalteren kan fastsette ytterligere tildelingskriterier i relevant omfang når det etableres tilskuddsordninger, jf. kapittel [VI](#).

§ 3. Kriterier for måloppnåelse for ordningen

Fylkeskommunene skal rapportere om de overordnede kriteriene for måloppnåelse, som er økt utviklings- og gjennomføringsevne i kommunen, økt attraktivitet for bosetning og attraktivitet for næringsliv. Konkret innebærer dette å angi

- a. tall på mobiliseringstiltak for kompetanseheving og for samarbeid i næringsmiljø
- b. tall på næringsmiljø med nytt eller styrket samarbeid
- c. tall på utviklingsprosjekt for kompetanseheving.

Kapittel III. Særregler for tilskudd til omstilling i kommuner eller regioner med vesentlig fall i sysselsettingen over relativt kort tid jf. § 1b

§ 4. Kriterier for tildeling av tilskudd

Fylkeskommunene skal legge følgende tildelingskriterier til grunn ved tildeling til omstillingskommuner.

- a. omfanget av reduksjonen i sysselsettingen i kommunene og regionene
- b. muligheten for pendling til andre arbeidsmarkeder
- c. den generelle arbeidsledigheten i kommunene og regionene
- d. eventuelle andre forhold som kan ha betydning.

Kommunene kan gi tilskudd til offentlige og private virksomheter som driver tiltak som faller innenfor formålet i § 1a. Tilskuddsforvalteren kan fastsette ytterligere tildelingskriterier i relevant omfang når det etableres tilskuddsordninger, jf. kapittel [VI](#).

§ 5. Ekstraordinære statlige omstillingsmidler

I de tilfellene hvor en kommune/fylkeskommune søker om ekstraordinære statlige omstillingsmidler, gjelder følgende kriterier for å kunne få økonomisk støtte:

- a. Reduksjonen i den direkte sysselsettingen i kommunen bør være betydelig over en treårsperiode,
- b. Reduksjonen bør som hovedregel utgjøre minst 15 prosent av den totale sysselsettingen.
- c. I absolutte tall bør nedleggelsen som et minimum ligge på 150 personer.
- d. I helt særskilte tilfeller kan det vurderes å gå noe lavere på små og isolerte steder.
- e. I en totalvurdering skal det også legges vekt på reduksjonen i den indirekte sysselsettingen, den generelle arbeidsledigheten og mulighetene for pendling.
- f. I tillegg kan det være aktuelt å ta i betraktning trygdebudsjettets størrelse, andel yrkesaktive i kommunen og kommuneøkonomi.

§ 6. Kriterier for måloppnåelse som enkelt tiltak skal vurderes opp mot

Måloppnåelsen vil bli vurdert opp mot

- a. styrket utviklingsevne i området i løpet av omstillingsperioden
- b. antall arbeidsplasser som er etablert eller sikret som følge av omstillingsarbeidet

Kapittel IV. Fellesbestemmelser

§ 7. Kunngjøring ved utlysning av tilskuddsmidlene

Adgang til å søke om tilskuddsmidler skal kunngjøres gjennom Kommunal- og distriktsdepartementets elektroniske forvaltningsportal, regionalforvaltning.no. Dersom dette ikke er tilstrekkelig for å nå hele målgruppen, må forvalter i tillegg bruke andre kanaler.

Søknadsfrist for det enkelte tilskuddsordning skal gå frem av kunngjøringen.

§ 8. Krav til en søknad om tilskudd

Søknaden skal sendes inn gjennom regionalforvaltning.no.

Følgende opplysninger må oppgis eller beskrives i alle søknader:

Opplysninger om søker

- a. Den ansvarlig prosjekteierens navn og organisasjonsnummer.
- b. Hvem som er kontaktperson.

Økonomi

- c. Hvilket tilskuddsbeløp det søkes om.
- d. Budsjett med en finansieringsplan.
- e. Om søker på søknadstidspunktet har mottatt annen offentlig støtte det inneværende år og de to siste regnskapsårene, jf. reglene om offentlig støtte. Bagatellmessig støtte utgjør 200 000 euro fordelt over tre sammenhengende regnskapsår.

Beskrivelse av tiltaket og forventede resultater

- f. Tiltaket det søkes om tilskudd til, herunder mål og målgruppe.
- g. Fremdriftsplanen for aktiviteter.
- h. Organiseringen av tiltaket, herunder eventuelle samarbeidspartnere og hvilke roller de skal ha.
- i. Om tiltaket har forankring i kommunale eller fylkeskommunale planer.
- j. Resultatene søker forventer å oppnå ved avslutningen av tiltaket.
- k. Forventede, langsiktige effekter av tiltaket etter at det er avsluttet. Dette gjelder kun for tilskudd på minimum 500 000 kroner.

I tillegg skal søknaden opplyse om andre forhold som søkeren bør forstå er viktig for vurdering av søknaden.

§ 9. Søknadsbehandlingen og forholdet til forvaltningsloven

Tildeling av tilskudd eller avslag på tilskuddssøknad er enkeltvedtak etter [forvaltningsloven § 2](#) første ledd bokstav b, jf. bokstav a.

Ellers vises det til forvaltningsloven når det gjelder alminnelige saksbehandlingsregler, klagebehandling med mer.

§ 10. Hva det kan og ikke kan tildeles tilskudd til

Tilskuddsmottakere kan få tilskudd til et bestemt tiltak i maksimalt 5 år selv om tiltaket har lengre varighet.

Tilskuddet skal kun dekke kostnader som er nødvendige for å realisere tiltaket. I vurderingen av hva som er direkte tilknyttet realiseringen, skal forvalter blant annet legge vekt på hva som er nødvendige utgifter for å realisere formålet med tilskuddet. Tilskuddet skal ha effekt utover å opprettholde et tilbud.

Tilskuddet skal ikke brukes til

- a. løpende driftskostnader i næringsvirksomheter eller organisasjoner
- b. kausjon eller annen økonomisk garanti
- c. direkte eller indirekte investeringer i virksomhetens egenkapital
- d. renter og avdrag på lån og refinansiering av gjennomførte prosjekter
- e. drift av eller investeringer i statlige, fylkeskommunale eller kommunale lovpålagte oppgaver som er utført av fylkeskommunen, kommunen eller andre
- f. avsetting av midler til uspesifiserte fond hos tilskuddsmottaker. Dette omfatter ikke delegerte midler til kommuner, regionråd eller andre forvaltere, der bruken av midlene er i tråd med denne forskriften
- g. politikkforberedende aktiviteter internt hos eller i regi av den som tildeler tilskuddene, innbefattet kjøp av tjenester i samband med utforming av nye tiltak og lovpålagte eller egeninitierte plan- og strategiprosesser.

Bokstavene i tredje ledd a, b og c gjelder ikke Innovasjon Norge.

§ 11. Adgangen til å kontrollere at vilkårene for tilskudd er oppfylt. Evaluering

Riksrevisjonen, departementet og forvalter kan kontrollere at vilkårene for å motta tilskudd, herunder vilkårene fastsatt i tilskuddsvedtaket, er oppfylt av tilskuddsmottakeren.

Tilskuddsmottaker plikter å gi de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å gjennomføre kontrollen.

Tilskuddsmottaker plikter også å medvirke til at den som skal evaluere det enkelte prosjektet får adgang til de opplysninger og dokumenter som er nødvendige for å foreta en forsvarlig evaluering.

§ 12. Utbetaling av tilskuddsmidler

Tilskuddsmidlene utbetales i hovedsak etterskuddsvis.

Minst 25 prosent av tilskuddsmidlene skal holdes tilbake til tiltaket er avsluttet og forvalteren har mottatt sluttrapport eller et resultatskjema i departementets elektroniske forvaltningsportal, regionalforvaltning.no.

For tilskudd over 200 000 kroner skal tilskuddsmottaker sende inn revidert prosjektregnskap som er bekreftet av revisor, alternativt godkjent regnskapsfører dersom virksomheten ikke er

revisjonspliktig. Der kommunene og fylkeskommunene selv er tilskuddsmottakere trenger de ikke å sende inn et revidert prosjektrekskap.

§ 13. *Krav til tilskuddsmottakers rapportering*

Tilskuddsmottakere skal rapportere i henhold til rapporteringskrav i departementets elektroniske forvaltningsportal, regionalforvaltning.no. Forvalteren kan fastsette ytterligere krav til oppfølging og rapporteringer i tilskuddsvedtaket.

Tilskuddsmottakeren skal rapportere til forvalteren om tiltaket er gjennomført i henhold til vedtaket. Tilskuddsmottaker skal sende inn et regnskap for prosjektet, satt opp etter samme oppstilling som budsjettet. Tilskuddsmottakeren skal gi forvalteren melding dersom det inntreffer forhold som innebærer endringer i forhold til de forutsetningene som går frem av søknaden eller vedtaket.

§ 14. *Redusering og stans i utbetaling av tilskuddsmidler. Krav om tilbakebetaling*

Departementet og forvalter kan redusere utbetalingene av tilskudd, stanse utbetalingen av tilskudd eller kreve at tilskuddsmottakeren betaler tilbake hele eller deler av det utbetalte tilskuddet dersom

- a. tilskuddsmottakeren har påbegynt arbeidet tilskuddet er ment å dekke, før tilskuddet ble innvilget
- b. tildelingen har bygget på uriktige, misvisende eller mangelfulle opplysninger fra søkeren
- c. tilskuddet ikke er brukt i samsvar med kravene i forskriften og tilskuddsvedtaket, og forvalter ikke har godtatt endringene
- d. tiltaket gjennomføres til en lavere kostnad enn forutsatt ved tildelingen
- e. tilskuddsmottaker unnlater å levere pliktig rapportering.

Kapittel VI. Bestemmelser for forvaltere av tilskuddspostene

§ 15. *Hvem som forvalter tilskuddspostene og deres fullmakter*

Departementet tildeler tilskuddsmidler til fylkeskommunen som tilskudd uten krav om tilbakebetaling. Fylkeskommunen kan dermed disponere midlene uavhengig av bevilgningsår, og det fremgår av statsbudsjettet hvorvidt midler tildelt under en ordning kan brukes under andre ordninger.

Fylkeskommunene har videre fullmakt til å

- a. bestemme i hvilket år tilsagnet skal gis
- b. avgjøre hvor lenge tilsagnet er gyldig (maksimalt 5 år)
- c. behandle søknad om forlengelse
- d. bevilge ubenyttede midler til nye tiltak i tråd med de målene som er satt for bevilgningene.

Fylkeskommunene kan finansiere tiltak og programmer i egen regi, utarbeide egne tilskuddsordninger og medfinansiere nasjonale eller regionale prosjekter og programmer. Fylkeskommunen kan unntaksvis tildele enkelttilskudd ved særskilt å navngi mottakeren i vedtak fattet av fylkestinget. Forvalter skal rapportere på lik linje med øvrige

tilskuddsmottakere. Bruken av tilskuddsmidlene skal være forankret i regionale mål og strategier, i forpliktende partnerskap med næringslivet og regionale og lokale aktører.

Kommuner og regionråd kan gjennom kommunale og regionale næringsfond gi distriktsrettede investeringstilskudd og utviklingstilskudd til enkeltbedrifter og etablerere.

§ 16. Spesielt om virkemiddelaktørene som forvaltere av tilskuddsmidler

Innovasjon Norge er unntatt saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, jf. [lov om Innovasjon Norge § 4](#) og lov om statsforetak [§ 6](#) første ledd.

Tilskuddspostenes mål og ulike kriterier gjelder også for Innovasjon Norge.

De nasjonale virkemiddelaktørene er Innovasjon Norge, Siva og Norges forskningsråd.

Innovasjon Norge og Siva er unntatt saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, jf. lov om Innovasjon Norge § 4 og lov om statsforetak § 6 første ledd. Forvaltningsloven gjelder ikke for Forskningsrådet. Forskningsrådet har egne klageregler, jf. forskrift om vedtekter for Norges forskningsråd, § 9.

Tilskuddspostenes mål og ulike kriterier gjelder også for virkemiddelaktørene. De har egne bestemmelser om kunngjøring, krav til søknad og rapporteringer. De skal ikke utarbeide forskrifter, jf. § 22

§ 17. Delegering av forvalteransvar

Fylkeskommunen kan delegerer hele eller deler av forvaltningen av tilskuddene til virkemiddelaktørene, kommuner og regionråd.

Det kan unntaksvis delegeres forvaltningsmyndighet til private rettssubjekter der delegeringen av myndighet og dens omfang skal kontraktsfestes.

Fylkeskommunene er ansvarlig ovenfor Kommunal- og distriktsdepartementet for de midlene som er delegert til andre forvaltere og at forvaltningen skjer i henhold til denne forskriften. Fylkeskommunene skal også fastsette reaksjoner for feil forvaltning og eller feil bruk av midlene av forvalter.

§ 18. Forvalteres etablering av tilskuddsordninger

Forvaltere kan etablere en eller flere tilskuddsordninger innenfor rammen av denne forskriften. En tilskuddsordning består av følgende hovedelementer:

- a. Målet med tilskuddsordningen, jf. [§ 1](#)
- b. Kriterier for måloppnåelse, jf. [§ x](#), [§ x](#), [§ x](#)
- c. Tildelingskriterier, herunder beregningsregler, jf. § x, [§ x](#), [§ x](#)
- d. Oppfølging og kontroll, jf. [§ x](#)
- e. Eventuelt evaluering, jf. [§ x](#).

Forvaltere skal selv vurdere hvorvidt det er nødvendig å

- a. ytterligere presisere hovedelementene for hver enkelt tilskuddsordning innenfor de som fremgår av denne forskriften
- b. vurdere om en slik presisering av hovedelementene har karakter av rettigheter og plikter og derfor skal fastsettes i forskrifts form.

Private rettssubjekt skal ikke lage forskrifter, smnl. denne bestemmelsen annet ledd, bokstav b.

§ 19. Krav til forvalters tilsyn med tilskuddsmidlene

Forvaltere skal

- a. etablere rutiner for å sikre god internkontroll, slik at de selv og departementet kan kontrollere at betingelsene for tilskuddet og vilkårene i tildelingen er oppfylt
- b. føre tilsyn med at kravene i forskriften og i tilskuddsvedtaket blir fulgt opp.

§ 20. Konsekvenser ved feil forvaltning og feil bruk av tilskuddsmidlene

Dersom tilskuddsmidlene ikke forvaltes i henhold til det som fremgår av statsbudsjettet, forskriften eller de årlige oppdragsbrevene, eller at midlene ikke brukes i tråd med de nevnte dokumentene, vil departementet be om en skriftlig redegjørelse.

Gjentatt feil kan medføre krav fra departementet om tilbakebetaling ved en reduksjon av bevilgningen på tilsvarende beløp det påfølgende budsjettår.

§ 21. Administrasjons- og gjennomføringskostnader

Forvalter kan bruke inntil 5 prosent av tilskuddsmidlene til å dekke egne administrasjons- og gjennomføringskostnader som kan knyttes direkte til forvaltningen av midlene.

§ 22. Oppfølging og rapportering for forvaltere

De ansvarlige forvalterne skal rapportere i henhold til rapporteringskrav i departementets elektroniske forvaltningsportal, regionalforvaltning.no.

Kapittel VI. Sluttbestemmelser

§ 23. Dispensasjon

Departementet kan i særlige tilfeller dispensere fra denne forskriften.

§ 24. Overgangsregler

For de tilskudd som er tildelt før denne forskriften trådte i kraft, gjelder den tidligere [forskrift 23. mai 2018 nr. 747](#) - om distrikts- og regionalpolitiske virkemidler.

§ 25. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft xx. xx 2024.